

BLANKENSTEIN, Marcus van, journalist (Ouderkerk [Nederland] 13 juni 1880 - Ouderkerk 18 september 1964).

Studeerde filologie in Leiden, waar hij in 1911 promoveerde tot doctor in de Nederlandse letteren. In 1906 begon hij een journalistieke loopbaan als correspondent van de Nieuwe Rotterdamsche Courant (NRC), waarvoor hij later ook de belangrijke rubriek De Toestand verzorgde. In de Eerste Wereldoorlog vertegenwoordigde hij dit blad in Berlijn. Op het eind van de oorlog bezocht hij België, waar hij ten tijde van de moeilijkheden i.v.m. de annexatieplannen van het Comité de politique nationale ook nog herhaaldelijk over zou

schrijven. Hij stond toen in nauwe relatie met Julius Hoste jr. Hij woonde de Vredesconferentie in Genève bij. In 1936 maakte een persoonlijk geschil een eind aan zijn werk voor de NRC. Hij werd vast medewerker van het Utrechtsch Nieuwsblad en leverde daarnaast bijdragen voor o.m. de *Indépendance Belge*, het *Soerabajaasch Handelsblad* en de *Haagsche Post*. Bij 't begin van de Tweede Wereldoorlog werkte hij voor een geallieerde en voor de Nederlandse inlichtingendienst. In mei 1940 ging hij naar Londen en werd er hoofdredacteur van het weekblad *Vrij Nederland*. Na de oorlog, tot in 1964, was hij werkzaam bij Het Parool. Bijdragen over buitenlandse politiek van zijn land verschenen toen ook in de *Gazet van Antwerpen*. Hij werkte ook wel eens mee aan *De Vlaamse Gids*.

Van Blankenstein was zeer gezien als kenner van de buitenlandse politiek die, zoals de *Internationale Spectator* zegt, „hoogst belangrijke bijdragen vermocht te leveren ter verrijking van onze kennis omtrent de internationale geschiedenis in de twintigste eeuw”. Hij publiceerde verscheidene boeken over internationale politieke problemen. Een van zijn werken, *Woelig België*, dat in 1937 verscheen, maakte hem tot voorwerp van polemiek in Vlaanderen. In *Woelig België* brengt Van Blankenstein verslag uit over de situatie in dit land en noemt hij de taal- en volkstegenstellingen de ernstigste kwaal die België op dat ogenblik teisterde. Van liberale zijde werd hem daaromtrent verweten zijn inlichtingen te veel bij de activisten te hebben gewonnen. H.H. (Hendrik Heyman?) wijdde in de *Gazet van Antwerpen* grote aandacht aan het werk, omdat hij daarin een steun zag voor de katholieke Vlaamsgezinden, die betoogden: „Wil men tot werkelijke samenwerking komen, dan is het tijd, dat men het rijk der schadelijke utopieën verlate, om gezamenlijk te werken voor de zegepraal van een practisch, realistisch en verheven Vlaamsch programma”. H.H. zette zich hiermee af tegen de Dietse en fascistische richtingen bij de Vlaams-nationalisten. Aan de andere kant werd Van Blankenstein in het dagblad *Volk en Staat*, orgaan van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV), in faam aangevallen. Dit gebeurde na een aanval van dit blad op het Nederlandse koningshuis. De Nederlandse professoren Geyl en Gerretson protesteerden. Voor Hendrik Borginon was dit een aanleiding te meer om zich te kanten tegen de toen door het VNV-orgaan onder leiding van de hoofdredacteur Van Puymbrouck gevolgde koers. Van Puymbrouck verdedigde het nationaal-socialisme en de Duitse politiek, terwijl hij ook, zoals in het artikel over Van Blankenstein – die jood was –, het antisemitisme aan bod liet komen. De hoofdredacteur handelde hiermee tegen de leiding van de partij in. Het incident was er mede oorzaak van dat zijn invloed later door de partij-leiding werd gebroken.

WERKEN: *Woelig België* (1937).

LITERATUUR: A.M. [= A. Monet], *M. Van Blankenstein. Woelig België*, in *De Nieuwe Gazet* (29 juli 1937); - H.H. [= H. Heyman], *Bij het lezen van het boek „Woelig België” - Een Getuigenis*, in *Gazet van Antwerpen* (22 augustus 1937); - A. Stempels, *Kijk in een jarige krant*, in *De Nieuwe Rotterdamse Courant* (18 september 1964); - M. Stijns, *Herinneringen aan Blankenstein*, in *De Vlaamse Gids* (oktober 1964); - E. van Raalte, *Illustere journalistiek*, in *Internationale Spectator* (22 november 1964); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging, 1914/1939*, IV (1969); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-*

nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940 (1969, tweede uitgave).

FRIEDA SAEYS en GASTON DURNÉZ